

בית נאמן

מוצאי שבת הגדול - פרשת צו, י"א בניסן תשפ"ג

בית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בשעה 21:30

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או בליקו בית נאמן:
079-9270505

נושאי השיעור:

- א. "אל תשקצו את נפשותיכם במחלוקת, המכלה הגוף והנפש והמומן" (אות א.). ב. "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה" (ב-ג.). ג. יש בעל הבית לבירה - תורה ואמונה (ד-ח.). ד. תענית בכורות (אות ט ואות יח.). ה. משחת שינים כשרה לפסח (אות י.). ו. הפטרת שבת חול המועד פסח (אות יא.). ז. ביעור יין אוצר בית דין (אות יב-טו.). ח. שבע ברכות שלא בבית החתן (אות יד.). ט. לכבס במכונת כביסה בערב פסח אחר חצות (אות טז.). י. תספורת בערב פסח (אות יז.). יא. ההגדה המדויקת (אות יט.).

"אל תשקצו את נפשותיכם במחלוקת"

א. [שבוע טוב ומבורך]! עדיין המחלוקת במקומה עומדת רק דחו אותה לכבוד הפסח, ברוך ה'. הם לא יודעים שהמחלוקת הזאת מכלה כל נפש, מכלה את הכל. הרמב"ם כותב (בצוואה שלו): "אל תשקצו את נפשותיכם במחלוקת, המכלה הגוף והנפש והמומן, ומה נשאר עוד?". הממון - נגמר ממחלוקות ומריבות. במיוחד אם מקבלים כסף מחוץ לארץ בשביל לעשות מריבות. והגוף - עומדים ברחובות ועושים תיקון כרת עד הבוקר. הגוף הולך. והנפש - שינאה על כלום, על לא דבר. כל מישהו אחר היה אומר: פלוני עשה לנו טובה, צריכים להכיר לו טובה. וביבי עשה טובה לעם ישראל. בזמנו כשבאה הקורונה היה פחד נוראי, בכל העולם כולו מיליונים נספו. והוא מיד תפס את היהודי הזה (פיזור) שהמציא את התרופה של הקורונה, ואמר לו: תביא לנו קודם כל. אמר לו: מי אתם בכלל? אתם כמה מיליונים, ויש מאות מיליונים ברחבי העולם. אמר לו: לא, אנחנו קודמים. למה אתה קודם? (פיזור יהודי, אבל לא בגלל זה, אם תאמר 'יהודי', אתה גזעני...). אמר לו: כי אצלנו בארץ ישראל יש לנו את כל העדות וכל התפוצות. אתה רוצה לנסות אם התרופה מועילה? אז יש לך אחד מכאן ואחד מכאן ואחד מוכאן, ותראה שהתרופה מועילה. הטיעון הזה שכנע אותו, ואנחנו היינו הראשונים. אז אלה שטוענים היום נגד ביבי ונגד זה ונגד זה, הם בעצמם כפויי טובה. הם קבלו הרבה טובות, אבל הם מכחישים את הכל. טבע העם שלנו שהוא "עם קשה עורף" (שמות ל"ב ט' ועוד).

"שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה"

ב. אמרו ש"עם קשה עורף" זה לא לגריעותא, אלא זה לטיבונא. למה לטיבונא? כי בגלל שהם עם קשה עורף, הם לא יחילו את האמונה שלהם בקלות. עם קשה עורף! לא יאמרו להם: יש שם עבודה זרה שיש בה כן וכך וילכו אחריה. ימח שמה וזכרה! מה אכפת לנו

מכל העבודות זרות. אחרי אלפי שנים התברר שכל העבודות זרות אין בהם ממש. וגם הטענה שהעולם נברא מאליו, מי שאומר ככה הוא בעצמו משוגע... יגיע הזמן ויכלאו את כל הפרופסורים האלה שאומרים ככה בבית משוגעים... העולם לא יכול להיברא מאליו, אי אפשר שיברא מאליו. היה פילוסוף אחד שטען שהעולם נברא מאליו, אחר כך כשראה את ה"די אין אי", אמר כדי שיברא עולם כזה עם "די אין אי" מסודר כך, כל זה אחד ל-253 אפסים! תעשה אפס ועוד אפס ועוד אפס ועוד אפס עד שתגיע ל-253 ואז אולי יברא עולם כזה. לא רק על האדם יש פלא, אלא שהעולם שלנו נמצא במרחק מסוים מהשמש, אם יתקרב קצת יותר - ישרף, אם יתרחק קצת יותר - יהיה קרח. "קרח הוא טהור הוא" (ויקרא י"ג, מ')... זה גם כן בא מאליו?!

"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ"

ג. אמרו: כמו שיש לנו אנשים כאן, יש אנשים גם בשאר הכוכבים. ובאמת ככה חשב אפילו תלמיד חכם גדול - רבי דוד ניטו² בספרו כוזרי שני³ (ויכוח רביעי אות קל"ו). אמר, מסתבר שיש בני אדם בירח ויש בני אדם בכוכבים. למה? אם אתה רואה שיש כאן בני אדם, ויש בני אדם במקום אחר, יש להם עיר כמו שלנו, לא יהיה שם בני אדם? אז הכוכבים כולם דומים, כולם סובבים את השמש. כמו שיש לנו בני אדם כאן, יש בני אדם במאדים ובכוכב (ובירח ודאי, הירח קרוב אלינו, כל המון מסתובב על כדור הארץ, ודאי שיש שם), עד שהתגלה הדבר שאין שום דבר. חוזרת השאלה: **במה זכה כדור הארץ שיש רק בו בלבד בני אדם?** בכל הכוכבים הידועים אלינו עד היום (חמישים כוכבים, ואולי מאה כוכבים) שהם סביב השמש, אין בהם בני אדם. יושב, תוהו ובוהו. היו אומרים מה זה "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ" (בראשית א, א')? מה זה הארץ? זה חלק מהשמים, חלק מהכוכבים. לא! השמים לחוד והארץ לחוד. הארץ שונה מכולם, היתה תוהו ובוהו, "ויאמר אלקים יהי אור" (שם פ"ט ג'), "יהי רקיע" (שם פ"ט ו'), "ישרצו המים" (שם פ"ט כ'). מה אתם מבבלים את המוח?! אתם באים להתחרות עם התורה?! אתה תתחרו עם התורה?! אתם אפסי אפסים! היום כאן ומחר בגיהנום... תפסיקו, תכבדו את התורה. אנחנו שקבלנו את התורה לפני 3334 שנים, אנחנו נעשה את כל החכמות ללכת אחרי המשוגעים האלה?! הם כופרים! מה נעשה להם?! הם לא צריכים לכפור, הם בכלל לא חייבים לקיים את התורה. אנחנו חייבים לקיים!

איך העם הזה שומר על "ליל הסדר" אלפי שנים?!

- ד. כל שנה ושנה בא חג הפסח בשמחה ובצהלה, ברננה ובגילה. ואנחנו הולכים אחרי החשך והאפילה?! איך יתכן כדבר הזה? עם שהיה נרמס ונדלח (אומרים ביום כיפור בפיוט: "שמן הר ציון")? עם גרפס ונדלח, רצה א-ל טוב וסלח. ושועת תצלח, כקטורת ממולח". זה עם גרפס ונדלח?
- ה. היה חותם "דן אנכי" (בראשית ט"ו י"ד). דן ראשי תיבות דוד ניטו, הוא היה בן דורו של חכם צבי ויש בשו"ת חכם צבי (פ"י י"ח) שהוא מחזיק לו טובה. אמר לו: אתה אמרת שהטבע זה האלקים, יפה אמרת. כי כל מה שאמרנו חכמים מצמיח אילנות ופרחים וכדו', מי מצמיח אותם? אומות העולם אומרים זה הטבע, אבל זה לא הטבע, זה הקב"ה! נתן לו יישר כח על הדבר הזה.
- ו. היה לנו ספר זה כבר בחוץ לארץ, ועכשיו יש לי מהדורא אחרת יותר טובה.

ניצוב הרפי: 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
18:26	19:39	20:20
18:43	19:41	20:17
18:33	19:41	20:17
18:43	19:40	20:16

דברי התורה בעלון יהיו לרפואת מרת **שולמית** ברכה טובה תחילת בת הרבנית **אסתר** (חיה) **לויזה** ע"ה.

לע"נ אבי הישיבה הרה"צ **רבי בנימין הכהן בן מברכה** זצ"ל.

יהודים שנמצאים באנגליה ואינם מקיימים שום דבר, כמו גוים ממש. אין להם לא שבת, לא פסח, לא כיפור, ולא תורה. כלום. שום דבר. סדום ועמורה. והם טוענים שהם יהודים. אתם יהודים? במה אתם יהודים? יש מקום כזה באמריקה שיש לה עיתון בעברית, שמו "שראל שלנו". ישראל לא שלכם, ישראל שלו [של הקב"ה], היא שלנו. אנחנו יושבים בה, ואתם באמריקה. תכתבו: 'אמריקה שלנו', לא 'ישראל שלנו'... יום אחד הדברים יכנסו להם לאוזן, ויאמרו: מה אנחנו עושים פה?! בשביל מה אנחנו כאן? יבנו, זאת התורה, זה פסח, זה כיפור, זה הושענא רבה. כל השנה כולה מאורגנת על ידי התורה. בלי תורה אין לנו מה לעשות כאן. היה יהודי אחד בתנוס שהיה אומר לי: חבר, אין לך מה לעשות כאן, אם אתה לא יודע צרפתי. באותה מידה, אלה שאינם יודעים תורה, אין להם מה לעשות כאן. להשתלט? לא ישתלטו!

מה להביא לסעודת סיום של ערב פסח?

ט. בסעודת הסיום של ערב פסח לא להביא דברים שיש בהם דגן וחמץ, עוגיות וכדומה, אלא להביא דברים שנקיים מחמץ. ובכל העוגיות כמו "פפושדו" יש שאלות, יש אומרים שמותר ויש אומרים שאסור, אם כן בשביל מה להביא "פפושדו"? תביאו רק שקדים וצימוקים, ככה נהגו בחוץ לארץ. היו שרים "בר יוחאי", והיו שותים קצת ערק שהוא כשר לפסח, והיה להם תענוג נפלא. לא צריכים להביא יותר מזה. ולמה לא להביא דברים שיש בהם חמץ? כי אפילו אם תביא בבקר מוקדם, ישנן "נשים צדקניות", שהם באמת צדקניות, אבל מרוב הצדקות שלהן, הן אומרות: הבן שלי בכור, והוא נמצא בצבא ויבוא רק בשעה שתיים אחר הצהריים, אז היא שומרת לו עוגיות מהסיום. וכשיבוא תאמר לו: קח בני, תאכל, זה בשביל סעודת סיום. איזה סיום? זה חמץ גמור! לכן לא להביא עוגיות בסיום, אלא רק שקדים, צימוקים, או עוגיות של תפוחי אדמה בלי שום תערובת.

משחה חדשה

י. צריך לקנות משחת שיניים חדשה כשרה לפסח. אל תסכמו ותאמרו שהמשחת שיניים נפסלה מאכילת כלב, כי אם תביא כלב ותשאל אותו האם אתה מוכן לאכול? הוא לא יכול לענות לך, אבל אם הוא יתחיל לטעום הוא יגיד: איזה יופי, ממש תענוג... מי אמר שזה נפסל? לכן תקח את המשחה ותכתוב עליה "זה חמץ גמור" ותשמור אותה לאחרי החג (ח"ג ראשי תיבות חמץ גמור...) ואל תשתמש בזה בפסח. ואם כבר השתמשת בזה כל השנה, תזרוק אותה. מה הקמצנות הזאת? וכי בפסח עושים קמצנות? בפסח אתה צריך לקחת כל דבר בשמחה ובטוב לבב ולא לעשות כדבר הזה.

הפטרות שבת חול המועד פסח

יא. כתוב בגמרא (מגילה דף לא ע"א) שקוראים בשבת חול המועד פסח הפטרות "היתה עלי יד ה'" (יחזקאל ל"ז). ויש תשובה של רב האי גאון שמובאת בטור (סי' תצ"ז) שהטעם הוא מפני שתחית המתיים תהיה בפסח. (אולי נזכה לראות את זה). ובזה הבנתי למה נהגו בחוץ לארץ שהולכים לקברי צדיקים בחול המועד פסח, כי אז תהיה תחית המתיים. לכן בסוכות לא היו הולכים רק בפסח, כי תחית המתיים בפסח, ואילו בסוכות תהיה מלחמת גוג ומוגוג. ולכן הפטרה של שבת חול המועד סוכות מדברת על מלחמת גוג ומוגוג: "תעלה חמתי באפי. ובקנאתי באש עברתי דברתי, אם לא ביום ההוא וגו'" (שם ל"ח, י"ח-י"ט) יש שם תיאורים נוראים. עוד לא זכינו לזה, ואולי כבר עברנו את זה, כי יש אומרים שהשואה כיפרה על הכל. אנחנו צריכים לחכות בסבלנות. כמו שאף אחד לא האמין שיום אחד יישבו בארץ ישראל מאה ואחת עדות בישראל! (ככה אמר גורניין), וכולם נמצאים במקום אחד, ומדברים בשפה אחת, אתם חושבים שזה טבעי? זה לא טבעי בכלל! אבל כשה' רוצה, כל דבר שאינו טבעי עושה אותו טבעי, על אפכם ועל חמתכם אני אלוקים! צריך לזכור את זה.

ביעור יין אוצר בית דין

יב. השנה הזאת היא השנה השמינית, והגיע זמן ביעור היין של אוצר בית דין ביום ערב פסח. מי שיש לו יין של אוצר בית דין צריך לבער אותו. לפי הרמב"ם (פ"ז מהלכות שמיטה ה"א) צריך לשרוף אותו, והראב"ד לא השיג עליו. אבל מרן בכסף משנה (שם) כתב בשם מהר"ם קורקוס שבגלל העניינים אי אפשר להחזיק מעמד ולבער את הכל, כי אין לאנשים מה לאכול ומה לשתות. ולכן סומכים על דעת תוספות (פסחים דף ג"ב ע"ב ד"ה מתעבירין) ורבוני שמשון (שביעית פ"ט משנה ח') וסמ"ג (עשה קמ"ח), וכן דעת הרמב"ן (בפירוש התורה ויקרא כ"ז, ז) שהם אומרים שהביעור הוא הפקר - להפקיר את כל מה שיש לך. ואין תפקיד? תביא שלושה אנשים ותפקיר בפניהם ותאמר: "אני מפקיר את כל היין הזה".

אפשר להפקיר בפני בני ביתו

יג. ואפשר להפקיר אפילו בפני אנשים שהם מבני הבית, ככה כתוב אצלי (עייני בשו"ת בית נאמן ח"א חיד"ד סי' י"ז) שהורה הרב עובדיה ע"ה שאפשר להפקיר בפני קרובים. ככה שמעתי ממנו סמוך לפסח תשנ"ה (השנה הזאת הייתה גם כן שנה שמינית⁶). וככה כתב מהרימ"ט - רבי 6. שנת תש"ב הייתה שמיטה, אחריה תשי"ט, תשכ"ו, תשל"ג, תשמ"ג, תשמ"ז, תשנ"ד, א"כ תשנ"ה הייתה שנה שמינית בדיוק.

ונדלח), במשך אלפיים שנה היו רומסים אותנו. יהודי מפחד. הוא רואה איזה בחור ערבי, הוא מתחיל לפחד. נכנסים שם "בְּחֻקֵימָי וּבְסֻלְעֵימָי" (שמואל א' י"ג, ו). היום אתה יכול לעבור (רק שהם בכל זאת עושים כל מיני רמאויות שלהם, אבל תופסים אותם)⁴. אז אנחנו צריכים לכבד את עצמנו, לשמור על התורה, לשמור על השבת, לשמור על המצות. וברוך ה' "שעקר עבודה זרה מארצנו" (ברכות דף ג"ד ע"א). השנה יש חוק שלא להכניס חמץ בבתי חולים. אומרים: למה צריכים את החוק הזה? צריכים וחצי! כדי שלא יכניסו להכעיס. אל תכניסו חמץ! מי שהוא משתגע עם חמץ - שילך בבית שלו, יעשה חדר בתוך חדר, וכינס מתחת לאדמה, ויאכל שם חמץ "טעים מאד"... ממש טעים, אין כמוהו. אנחנו לא אומרים שהחמץ לא טעים. אני סוכרתי ואני בפסח אוכל מצה. היא לא טובה בשבילי, ואני אוכל מצה. לא עושים חממות עם בורא עולם! לא עושים חממות! ה' נתן לנו מצות, נתן לנו יין, נתן לנו ליל הסדר שאין כמוהו בעולם! בשום אומה בעולם אין כמו ליל הסדר שלנו. ולכן אומות העולם מקנאים בנו. ליל הסדר שלנו בשבילם זה לאות ולמופת, איך העם הזה הצליח אחרי אלפי שנים לשמור על ליל הסדר?! צריכים להבין את זה. לא לומר זה "מקרה", "מקרה", "מקרה". מה מקרה?! חמור אומר מקרה. זה מקרה?!

יש בעל הבית לבירה

ה. פעם בימי נפוליאון, מדען אחד אמר לו: אני כתבתי ספר על ה'קוסמוס' (על העולם) ואני לא צריך את ההנחה שיש בורא לעולם, זה סתם, אני הסברתי את הכל בלי ההנחה הזאת. אמר לו: "חזק וברוך", תגיד לי, מה הכוכבים הקטנים האלה שהם הולכים במסלול אחד?! מה זה?! סתם הכוכבים התלקטו ואמרו: בואו נעשה כמו שיש למטה בני אדם, יש למעלה כוכבים? למה לא עשו שם התחרות?! למה לא עשו שם מהפכות?! אין תשובה. התשובה היא שיש כאן בורא! יש כאן מי שמנהל את העולם! "נהלת בעזך אל נוה קדשך" (שמות ט"ו י"ג). הקב"ה מנהל את הכל בעוזו, צריכים לתפוס ולהבין את זה. כשתופסים את זה כל דברי המשוגעים האלה לא יפעלו עלינו. בין אם המדינה תסכים להם, ובין אם לא תסכים להם. "על כרחם אני מלככם!". ככה המדרש אומר (ראה במדבר רבה פרשה ב' פסקא ט"ז). אני הבאתי אתכם משעבוד אחרי אלפי שנים, אחרי שנתפזרנו בכל דור הארץ, אחר כך אתם חוזרים, מדברים בעברית, מדברים בשפת התורה, קוראים את החומש ומבינים אותו, לא צריכים לתרגם אותו לשפה אחרת, אתה קורא אותו במקור שלו ומתעניין בכל מלה.

עשו לכם רב והסתלקו מן הספק

ו. אומר מהר"ם שייף (בדרושים נחמדים בסוף חולין) על הפסוק "וכל בניך לימודי ה' ורב שלום בניך" (ישעיה נ"ד, י"ג). אמר מה הקשר? אמר ככה: "וכל בניך לימודי ה'" - אם כולם למדנים וכולם חכמים. "ורב" - אם כן למה צריכים רב? כל אחד יפתח שלחן ערוך ויפסוק. אומר הכתוב: אתה יודע למה צריכים רב? "שלום בניך" - שיהיה שלום בין הבנים... כל זמן שישראל היו כפופים לרב העיר, או רב המקום, או רב המחוז, היו מסתדרים. היו שולחים עדותיהם לרב, כל אחד אומר את דעתו, והרב אומר כמה שורות: דבריו של פלוני נכונים, דברי פלוני דברים בטלים ומבוטלים. אבל אחרי שמרדו ברבנים (מה לעשות?! הם מרדו ברבנים), אתה יכול להגיד מה שאתה רוצה, והוא יאמר: "לא, אני חולק עליך!" "אתה צודק, אבל אני צודק"... תדפוק על השלחן - "אני צודק". למה אתה צודק? כי אני אמרתי, "ראו עתה כי אני אני הוא" (דברים ל"ב, ל"ט)... תפסיקו את ההבלים האלה. תפסיקו!

בני יודעים צרפתי, יותר ממה שבניך יודעים בעברית...

ז. ליברמן אומר: אנחנו צריכים לעשות מדינה כזאת שכולם ילמדו ליב"ה, ולא צריכים תלמידי ישיבות, כולם ילכו לצבא, מעורב או לא מעורב לא מעניין אותו. פעם היה עו"ד בתונס - מיסטר חדאד⁵, ויום אחד הוא אמר לאבא: למה בניך לא לומדים צרפתי? אמר לו אבא: בני יודעים צרפתי, יותר ממה שבניך יודעים בעברית... בניך יודעים בעברית? בקושי יודעים איך קוראים סדור! הבנים שלי יודעים צרפתי יותר ממה שבניך יודעים עברית. עד שליברמן "דואג" לנו על הליבה (ואני לא נגד הליבה, אבל הוא "דואג" לנו - "בלי ליבה לא תקבלו כלום") תדאג קודם כל לבתי ספר שלך שאינם יודעים מלה מהתורה, אפילו פסוק "שמע ישראל" לא יודעים. במה אתם יהודים?! הבאתם לנו כפירה מרוסיא לכאן. אין לכם זכות בכלל לחיות כאן!

במה אתם יהודים?!

ח. אתם צריכים להבין, הכל מתמוסס, הכל מתרוסס, הכל מתפוצץ, (בצד"ו ובסמ"ך, ובכל השפות שבעולם...), אתם לא תוכלו להחזיק מעמד. מה הסוף שלכם? אפס. יש חמישים אלף 4. ואחר כך מנטרלים אותם. למה? כי הם משוגעים. אם היה להם שכל - אדרבא, הרי הם רוצים לקחת מאתנו אדמות כמה שיותר. אז כדי להראות לאומות העולם שהם 'ג'נטלמנים', ראו שהם לא עושים מעשים של שטות, עושים הכל "בחכמה בתבונה ובדעת" (שמות ל"ה, ל"א). אבל אין להם לא חכמה ולא תבונה ולא דעת... התורה מעידה עליהם לפני אלפי שנים: "והוא יהיה פרא אדם" (בראשית ט"ז, י"ב). אין להם שכל. 5. הוא היה עורך דין טוב, והוא היה בא גם לבתי דין, והיה טוען כל מיני טענות. (כותבים "עו"ד חדאד"). והיה בידדות עם אבא.

תספורת בערב פסח

זי. אסור למשל לְסַפֵּר לפתוח את החנות שלו, צריך לסגור אותה אחרי חצות. אסור ללכת לְסַפֵּר. פעם אחת תלמיד חכם גדול – הרב הראשי בתונס, רבי דוד כטורזה¹⁰ – לא מצא זמן להסתפר בערב פסח לפני חצות, (הרי הוא היה הרב הראשי!), אז הוא הלך לספר גוי אחרי חצות, ושם "רָאָה" – "מָרָאָה" לפניו וזה מותר¹¹. היה עושה ככה.

תענית בכורות

יח. בערב פסח נהגו הבכורות להתענות, ודוקא בכורים זכרים, אבל הנקבות פטורות מלהתענות. יש סתירה במדרש. במקום אחד (שמות רבה פ"ח פ"ג) משמע שהם חייבות, ובמקום אחר (שם פט"ו פ"ב) משמע שהם פטורות. והעולם נהגו שהבכורות לא מתענות. בגרמא היה מנהג שגם הנקבות מתענות, אבל מסכנות, יש עליהן עבודת פרך כל היום כולו, לבדוק את המרור ואת החסה, ואת פרשנדתא ואת דלפון ואת אספתא... ועוד הן מתענות? לכן הן לא צריכות להתענות. שם בחוץ לארץ יכלו להתענות, אולי יבוא בעל הבית ויקרא להם גמרא ויעשה להם סיום. אבל בארץ זה קשה מאד, הרב עובדיה ע"ה כותב (חזון עובדיה עמ"ר"ח בהערה) "אשה בעזרה מניין?" (קידושין נ"ב ע"ב) אשה צריכה לשמוע את הסיום? היא לא צריכה!

ההגדה המדויקת

יט. יש כמה הגהות בנוסח ההגדה, ושום הגהה לא עשוינו מלבנו. כל ההגהות מקורם בראשונים. ומי שלא רוצה לקבל – שלא יקבל. אנחנו לא מוכרים זהב בחינם, מי שיודע להעריך את הזהב שישלם. ומי שלא יודע – על מה ישלם? יקנה את הספר, זה התשלום. כמה יעלה לו הספר? 100-50 ש"ח? ומי שלא רוצה לקבל – זו בעיה שלו. מורנו רבי דוד בראד ז"ל כתב ספר על דקדוק בצרפתית, ואמר שכמה קנאו בו על הספר שלו. אז הוא אמר: פעם אחת בא שועל ורצה להיכנס לתוך הכרם כדי לאכול ענבים, אבל הכרם היה סגור ולא היה יכול להיכנס. אז הוא כעס על הכרם ואמר לו: מה יש לך ענבים. וכי זה ענבים בכלל? זה בוסר, זה סמדר, זה לא שווה כלום. גם הם אומרים שהכללים שהוא כותב הם בוסר או סמדר. תגידו מה שתרצו... לא בשבילכם, "לא מרובכם" (דברים יז, ט). אדם שמבין, יודע שכל הגהה והגהה יסודתה בהררי קודש.

עכשיו נשמע דברי תורה מפי מורנו ורבונו הגאון רבי שלמה עמאר שליט"א.

בערב פסח אחר חצות. אמר לו: מה אתה עושה? היום ערב פסח אחרי חצות, למה אתה תופר? אמר לו: רבי, אני עולה לארץ ישראל, בשביל מצוה מותר. אמר לו: אפילו אתה עולה לעולם הבא אל תעשה את זה... אמר לו: רבי, אל תקלל אותי. אמר לו: אני לא מקלל אותך, אבל אפילו אם אתה עולה לעולם הבא, ואתה רוצה לתפור בגדים בשביל העולם הבא אסור... אז הוא הפסיק. תגמור אה"כ, מה קרה לך?

זה רבי ברוך חי למעלה מ-102 שנה, אז הוא לא עלה לעולם הבא מהר, עלה אחרי שנים רבות... והוא הדפיס כמה ספרים של תהלים מחולקים ל-30-20 איש, וככה כל אחד יקרא חלק. הוא זיכה את הרבים.

10. אבא היה מספר עליו שהוא היה בקי בארבעה טורים עם הבית יוסף בעל פה. איך הוא ידע את זה? הוא היה מבקר אצלו ביום שבת וקוראים לפניו טור, והוא בעל פה היה אומר להם: המקור מכאן, ומכאן ומכאן. היה בקי, היה לו זיכרון. רק שהוא לא היה כותב. וזאת בעיה. אדם שיש לו זיכרון ויש לו

בקיאות רק שאינו כותב, או שכותב בראשי תיבות שאף אחד לא מבין, זה חבל. פעם החכם הזה כתב: עלש"ת, ואף אחד לא הבין מה זה. אחרי עמל וטורח הבנתי שהכוונה "ענין להרב שערי תשובה"... אבל מי מבין את הראשי תיבות האלה? לא לעשות ככה. כותבים: "ענין להשע"ת" – להרב שערי תשובה.

הרב חיריא ע"ה כותב הכל ברור – "רבנו משה בר מימון זכר צדיק וקדוש לברכה"... וככה כותב עוד פעם ועוד פעם, שאתם תדעו מי זה הרמב"ם. אתם יודעים מי זה הרמב"ם? אתם לא יודעים... 11. אלו שני דברים שהם אסורים בנפרד וביחד מותרים. כי אסור להסתפר על ידי גוי, אולי יקח את התער ויתקע בו ויהרוג אותו (ע"ז דף כ"ט ע"א). ואסור להסתכל במראה מדין הגמרא (עיי' בתוס' שם, ובש"ע י"ד סי' קפ"ב ס"ז). היום מסתכלים. כי אולי יש לו איזה דבר לא טוב, ילך ברחוב ויאמרו: מה זה, תלמיד חכם ככה הולך? לכן התירו (ועיי' בשו"ת יחיה דעת ח"ו סי' מ"ט), אבל מעיקר דין הגמרא זה אסור. אבל אם אתה הולך לגוי, ויש חשש שמא הוא יקח את הסכין ויתקע חס וחלילה ביהודי, אז אתה תשב על יד מראה, ואז הוא יפחד. כי הוא יאמר: זה אדם מכובד, יש לו פגישה עם בורגיבה ועם פוטין...

יוסף טראני (חלק א' סימן פ"ה) שאפשר להפקיר אפילו בפני בניו ואשתו. אבל אם תפקיר, והם אחר כך ילכו בלי כלום זה צחוק. כי אני מפקיר ומיד אחר כך אני זוכה מן ההפקיר? לא ככה עושים. אלא שאחד מהאנשים שאתה מפקיר בפניהם, יקח בקבוק אחד לעצמו⁷. כך דעתי, לתת בקבוק אחד לאחד מאלה שזוכים. כי אם אתה עושה את מצוות התורה צחוק חס וחלילה, זה לא בסדר.

שבע ברכות שלא בבית החתן

יז. יש דבר דומה. הרב עובדיה ע"ה אומר שמברכים שבע ברכות רק בבית החתן בלבד. ולפעמים אתה בא לשבע ברכות שאינו בבית החתן, אלא בבית חותנו. ובמקרה כזה אמרתי לבעל הבית: אני שוכר ממך את הבית בשביל החתן הזה, הוא תלמיד שלי, ונתתי לבעל הבית מאה דולר. אחר כך הוא בא והחזיר לי את המאה דולר... אמרתי לו: אנחנו משחקים כאן? קח מאה דולר! אתה משכיר לי את הבית לשש שעות, מאה דולר זה מספיק, קח את זה! אחר כך שמעתי שככה היה עושה רבי חיים חורי ע"ה, שהיה גאון וצדיק וחסיד. שוכרים את הבית הזה לכמה שעות כדי שיהיה "בית החתן". כשאתה עושה דבר ועושה ממנו צחוק – "כל השומע יצחק לו" (נ"פ בראשית כ"א, ו), אתה משחק בנו – "הביא לנו איש עברי לצחק בנו" (בראשית ל"ט, י"ד). לא עושים כדבר הזה, תעשה את הדבר ברצינות. הפסדת מאה דולר – הפסדת, אבל הברכה תהיה כמו שצריך. [הערות המערכת: ומ"מ דעת מרן רבנו שליט"א (עיי' בשו"ת בית נאמן ח"א חאה"ע סי' ג' אות ל"ו) שאף לכתחילה אפשר לברך ברכת חתנים שלא בבית החתן ושכן המנהג. ומ"מ מהיות טוב מורה מו"ר שליט"א שראוי לשכור את הדירה לצאת ידי חובת כל הדעות].

אפשר להפקיר בתוך הבית

טו. ויש עוד בעיה אחרת, שיש אומרים שבשעת ההפקיר תוציא את היין מהבית. אם יש לך עשרה בקבוקים של יין, תביא סבל ותאמר לו: תקח את כל היין הזה החוצה. אבל למעשה אין צורך לעשות את זה, ואפשר להפקיר בבית. וראיה לדבר מהגמרא בשבת (דף י"ח ע"ב) שאומרת שלדעת בית שמאי יש איסור שביית כלים בשבת – אסור שהכלי יעשה מלאכה, והכלים צריכים להיות מושבתיים. והגמרא שואלת מה יעשו בית שמאי בבר שבת? וכי אינם מדליקים נר שבת? הרי הנר הזה זה כלי, מה נעשה לו? הגמרא עונה: אפקורי מפקר לה – מפקירים אותם. ואיך מפקירים אותם? וכי לוקחים את הנרות ואת הקדרה ואת כל שאר הכלים שעתידיים להשתמש בהם בשבת ומוציאים אותם החוצה ומפקירים אותם? הרי אי אפשר לעשות ככה. אלא ודאי שמפקירים אותם בבית, ואומרים: הנר הזה לא שלי והקדירה גם לא שלי, ולכן אני משתמש בהם אחר כך. שמע מינה שמועיל הפקר גם בבית.

לכבס במכונת כביסה בערב פסח אחר חצות

טז. מערב פסח אחר הצהריים אסור לעשות מלאכה, ואסור לכבס. ומרן הרב עובדיה ע"ה כתב (חזון עובדיה פסח עמ' קצ"ד) שמוטב להכניס בגדים למכונה בערב פסח לפני הצהריים ומישיכו להתכבס גם אחר הצהריים. יש לנו תלמיד חכם גדול בישיבה⁸ – הרב אליהו מאדאר – שאמר שאפשר להכניס את הבגדים למכונה גם אחר הצהריים. למה? כי ככה עושים בכל ערב שבת. בכל ערב שבת כתוב שלא לעשות מלאכה מן המנחה ולמעלה (עיי' ש"ע סי' ר"א), ואע"פ כן במכונת כביסה מותר. אז גם כאן אפשר להפעיל מכונת כביסה, אבל אסור לעשות מלאכה ממש⁹.

7. פעם הייתי מביא להפקר את רבי חפץ רחמים ז"ל, והייתי מפקיר בפניו, ואמרתי לו קח מהיין. אבל הוא לא רצה. אמרתי לו: תקח, מה, אנחנו משחקים? אנחנו לא משחקים! כל דבר שאנחנו משחקים בו זה לא טוב. מה הוא עשה? לקח בקבוק אחד הביתה, ואחר כך הביא לי יין משל... "שמור לי ואשמור לך" (ב"מ דף פ' ע"ב). אני לא התכוונתי לזה, תחפש אדם אחר, אבל הוא עשה את זה. מה אני אעשה לו? אריב אתו?!

8. יש אנשים שמקנאים בו. כל מי שיאמר איזה דבר חדש בולעים אותו, אוכלים אותו. לא יעזור להם כלום, "חיל בעל ויקיאנו" (איוב כ"ו, ט"ו). מי שובלע תלמיד חכם הוא לא יכול להחזיק אותו אח"כ בבטן, כי הבטן שלו תתפוצץ... אלא צריך להקיא אותו.

9. פעם אבא ע"ה פגש את רבי ברוך חורי (היה אביו של רבי משה חורב, ורבי משה היה בקי בכל התורה כולה – בלשונה ממש! – והיה אומר: זה כתוב במסכת פלונית, בדף פלוני, עמוד פלוני ושורה פלונית! יותר מדאי, "הגזמת"... שורה לא זכרים. מי זוכר שורה? הרמב"ם כתב את ספר הראשון שלו – "מדע", מה זה "מדע"? מסכת דף עמוד, בלי שורה, עם שורה יוצא מדע"ש, לא עושים דאע"ש...) והוא היה חייט, ואבא ראה אותו תופר

דרשת מרן הראש"ל מו"ר הגאון רבי שלמה משיה עמאר שליט"א

מצוה" (מכות דף ה' ע"ב) לזיכוי הרבים¹³.

כבר אמרנו שהמשנה (בפרק חמישי במסכת זבחים) אומרת על כל הקרבנות שאנחנו אומרים 13. אני לא זוכר מה שאמרתי בפעמים קודמות, ואם אני חוזר על מה שאמרתי, לפעמים זה משכחה. עכ"פ אני חוזר לומר דברים שטוב לזכור אותם. וכבר אמר המסילת ישרים (בהקדמתו) שמרוב הפרסום של הדברים, מצויה בהם השכחה או אי שימת לב.

ברשות¹² מרן ראש הישיבה שיחיה ויראין ימים בבריות וברוב נחת, ויזכה לקבל פני משיח יחד עם כל בני ישראל. ברשות מרנן ורבנן. ודאי כבר כולם שמעו דברי אלוקים חיים מפי מרן ראש הישיבה, וכפי שנהגנו בשנים האחרונות, אני בא להצטרף להיות "נטפל לעושי 12. תודתנו נתונה לאברך היקר הרה"ג רבי יוסף חיים נחום הלוי שליט"א על חלקו הגדול בעריכת הדרשה.

כל בוקר: נאכלים ונאכל, "שלמים קדשים קלים נאכלים לשני ימים ולילה אחד", "התודה ואיל נזיר נאכלים ליום ולילה עד צלות", בהכל נאמר "נאכל" בלשון חיובי. גם בסוף נאמר על הבכור והמעשר והפסח שיש להם מתנה אחת, "שינה באכילתן הבכור **נאכל** להגנים והמעשר לכל אדם", הכל בלשון חיובי. עד שבא הפסח. שם נאמר: "הפסח **אינו נאכל** אלא **בלילה ואינו נאכל** אלא עד צלות **ואינו נאכל** אלא למנוייו **ואינו נאכל** אלא צל"י" (י"ח בחמ"ז). ארבע פעמים כותב "אינו נאכל". אמרו חכמים קדמונים שהתנא אגב אורחא - אגב שאומר הלכות של קרבן הפסח - מלמד אותנו שהפסח אינו נאכל. כי באמת התורה החמירה בו מאד, וחז"ל הוסיפו להחמיר ואמרו שאפילו באלף הוא לא בטיל, והעולם הוסיפו להחמיר יותר מחז"ל, וכל עדה עם חומרות משלה. על כן צריכים להשתדל בזה, כי מה שאדם אוכל תמיד, חשוב להשגיח טוב על הכשרות. ובפסח על אחת כמה וכמה, שיהיה לו ברור שאוכל דבר שאין בו שום חשש. לכן אמר "אינו נאכל"¹⁴.

למשל אמרו בפסח **ההנהגים לאכול אורז צריכים לבדוק אותו שלוש פעמים לפני פסח**, שלא יהיו בו חיטה או שעורה. בשבוע שעבר באו אלי עם שאלה, באחד המפעלים בירושלים קנו אורז, ובכל שק יש שמונה עשרה קילו של אורז, וכתוב עליו בדוק בהשגחת בד"ץ פלוני אלמוני. ועם כל זאת למשגיח יש יראת שמים, ואמר אני אבדוק שוב. מתוך שמונה עשר קילו מצא אחת עשרה חיטים! "אחד עשר סמנים היו בה"..." ודאי לא סתם, מהשמים רוצים ללמד אותנו שבפסח אין לסמוך על אחרים, צריך להיות זהירים. אני זוכר שלפני שנה או שנתיים, אחד המשגיחים של המלונות הביא לנו כמה שקיות של עדשים ושל חוממוס ועוד שכתוב עליהם בד"ץ, והוא הראה לנו **מתוך הניילון**: "הנה זו חיטה וזו שעורה!" כלומר יש בעיה עם הדברים הנעשים בסיתונאות. אני לא מאשים אף אחד, כשעושים הרבה - עושים שלשים או ארבעים טון, כמה כוחו של אדם לבדוק?! לכן טוב מה שאדם עושה בביתו. וממילא אנחנו לומדים גם **לתבלינים** שמצוי בהם הרבה מאד חטים ושעורים. רק שברוב התבלינים אפשר לבדוק. אבל אינה דומה בדקה שעושים בכך וכך טונות, לבדיקה שאדם עושה בביתו. כמה תבלינים אדם קונה? מאתים גרם, חצי קילו? "מעביר ראשון ראשון" (י"ה דף י"ז ע"א) - יכול לבדוק אחד אחד ולא יהיה לו מכשול. אבל במקומות גדולים קשה לבדוק. וזו בעיה, כי טונות אותם ועדיין זה לא חמץ, ורק בפסח כששם באוכל אז זה יכול להחמץ. לכן כל מה שאפשר לאדם לברור עדיף.

האמת שפעם הייתי מחמיר גם **בקפה** שלא לקנות אפילו עם כל ההכשרים. כי אז שמעתי שמועה שתפסו אחד ברמלה שהיה מוכר קפה והקפה שלו היה טעים. ובא אליו חבר אחד ושאל אותו: למה הקפה שלך טעים? אמר לו: יש לי סוד שאני עושה, אני טוחן בו שעורים עם איזה תבלין, ובוזה אני גם חוסך כסף (שצריך פחות כמות מהקפה), וגם טעים, וגם אנשים קונים יותר. כשחקרו, ראו שגם בקפה של הפסח הוא שם את השעורים! הוא לא היה אדם ששומר את הפסח. אמרתי מי יודע א"כ מה יש בקפה. אבל עם השנים קשה למצוא בקפה מי שיטחן, והיות שיש הכשרים טובים, וגם הוא קלוי מוקדם, אין חשש. אמנם כתוב ברמב"ם מפורש (פ"ה מהלכות חמץ ומצה ה"ה) שלא קולים כרמל, שמא לא יקלה אותו טוב. אבל בקפה אני חושב שכולם קולים אותו, הן מצד הטעם והן מצד הצבע. אמנם לא רוצים שרוף ודאי, אבל גם אם הוא לא קלוי מספיק הוא ג"כ לא טוב. אז אמרתי אפשר לסמוך. אבל בשאר התבלינים לא קולים ולא מבשלים, ואז ביום פסח כשמבשלים, שמים את התבלין באוכל, ואז אם יש חיטה אחת, כבר פוסלת הכל, לא צריך אחת עשרה חטים... וזה חמור מאד. לכן התנא מלמד אותנו שהפסח אינו נאכל.

לצערנו, יש לי ממש צער גדול שנתפשט איזה מנהג רע - שבפסח צריך לברוח מהבתים. מה השגנון הזה?! ועוד שמעתי שבמרוקו רבבות אנשים עושים שם פסח, מהארץ וממקומות אחרים. ואני יודע טוב מה שהולך שם. הם חושבים שהיום זה כמו אותו זמן שהיו קהל עצום בכל הערים של מרוקו, והיו רבנים וחכמים וצדיקים והקפידו, והכל היה בסדר. אבל היום בסך הכל יש פחות מאלף יהודים שגרים שם! כמה מהם יכולים לשחוט? מה שמספיק לאלף, בודאי לא יספיק להרבה רבבות. אין שוחטים מספיק. ומי ניקר ומי יכיר? וזה אני מדבר על יום יום, אבל בפסח? אם יבואו אנשים לראות מה אנחנו עושים במלונות בירושלים, באמת לא יאומן כי יסופר, איזו עבודה ואיזו השקעה. גם של כוחות, וגם של מומן. מביאים חברות

14. ובאמת מצאנו עוד הרבה דוגמאות שהתנא אגב אורחא מלמד אותנו דרך ארץ ויראת שמים. ניקח דוגמה אחת: "כחם על הנר, כחם על השמן, כחם על הפתילה חייב" (שבת דף כ"ט ע"ב). זאת אומרת אם נשאר מהשמן זית בתוך הנר, והוא חמל עליו וכיבה את הנר חייב. אבל למה הוא אומר "כחם" בכ"ף הדמיון - כאילו הוא חס? והרי הוא חס באמת על השמן והנר? למה הוסיף התנא כ"ף? אלא התנא בא לתת מוסר לאותו אדם שהוא חושב שהוא חסכן וחוסך שמן ונר ופתילה. אומר לו: זה דברים בטלים, הרי "מזונותיו של אדם קצובים לו חוץ מתשריו" (עין ביצה דף ט"ז ע"א) - תלמוד תורה ושבת וכו', הקב"ה אומר "לוא עלי ואני פורע". אז על מה אתה חס? הרי כל מה שתוציא בשבת, ה' יתברך נתן לך מיידו הרחבה. לכן כתב התנא "פסח" - נדמה לו שהוא חס. התנא אגב אורחא הוסיף דבר שיש בו לימוד. וודאי שיש עוד הרבה דוגמאות.

מיוחדות שמפרקים כל מיני כלים, מחליפים גומיות וכו'. וחוף מזה, כל הכלים, יש להם ערים שלמות כמעט מתחת האדמה של כלים... שזה לא יאומן. ועם כל זאת, אין מנוחת הנפש, ותמיד צריך לבוא ולחזק ולעודד. אבל לבוא לחוף לארץ במלונות של גויים ערבים שאוכלים שם כל מה שעולה על לבם ומה שלא עולה... איך אפשר? להכשיר? מי יכשיר? מי יודע ממי מביאים את זה? וגם אם יעשו הכל, לא יכולים לא להשאיר מקום אחד. ואחרים הולכים למקומות אחרים, אלה ליון ואלה לקפריסין. אני לא רוצה ח"ו להוציא לעז. **אבל לא אוכל לומר - מתוך ידיעה - שהם לא אוכלים חמץ בפסח**. אפילו טרפות יכולות להיות שם רח"ל.

לפני שנתיים הוצאתי מכתב חריף מאד, והתפרסם שם הגיע גם למלך, והוא צעק עליהם, ואז הם התעוררו. היה שם מישהו (אני לא יכול להגיד שמות) שפנה אלי ואמר לי שהם רוצים שאעזור להם עם הכשרות. התחלנו, אמרתי להם שאני אגיד להם איך לעשות, בהתחלה פנו פעם פעמיים. אמרתי להם שיכתבו לי כמה שוחטים יש וכו', ויהיה כשר בשבילם לכל השנה. אח"כ עוד פעם המשיכו. והשנה עוד פעם לא באו. אני לא יודע אם זה פורסם, אבל כתבתי עוד מכתב, ושולחתי אותו לתרגום לצרפתית, שלא ללכת למקומות האלה. כואב הלב לראות רבבות אלפי ישראל שהולכים. הם אוהבים את המקום, והולכים ונהנים, יש להם מה לראות שם, אבל רח"ל "כל זה איננו שווה לי" (אסתר ה'; י"ג) שהם יכשלו בדבר אחד, ק"ו בפסח, ה' יצילנו. איך אפשר!?

יש הרבה ששואלים אותי מהו ההכשר הכי טוב? ואני עונה פשוט "ההכשר הכי טוב זה מה שאדם עושה בביתו". לא מפני שבביתו של האדם הם מומחים, יש הרבה שלא מומחים, אבל מפני שבביתו של האדם הכל מצומצם, כמה שיעשה, זה אפילו לא אחד מכמה אלפים ממה שעושים במקומות הגדולים. בזמנו כשדברתי על **הכמון**, לפני יותר מעשרים שנה כשפרסמתי את זה, רבי שמואל דיניו שהוא מומחה בדברים האלה, הוא לימד אותי. הביא לי קומץ, אמר לי: מה זה? אמרתי לו: זה כמון. שם לי אתו על השולחן כאן (בבית כנסת נדמה לי), אמר לי: תבדוק טוב, יש כאן שני דברים, ולא הצלחתי להבדיל. עד שהוא לימד אותי שיש כמון ויש שיבולת שועל. היום אם אני אראה, אני חושב שכבר שכתתי. אבל הוא הראה לי בדיוק מה הבדל. ובשביל לדעת אם זה כמון או שיבולת שועל, צריך לבדוק כל רגיר. איך אפשר?! ואז אמר לי חכם אחד שהוא נתן לו הכשר, אמרתי לו: איך אתה נתן הכשר?¹⁵ אמר לי הרב ההוא: אבל אני העמדתי עשרות אברכים שיבדקו. אמרתי לו: כמה עשיתם? אמר לי: עשרים וחמש טון. אמרתי לו: לעשרים וחמש טון אפילו תעמיד עשרות מלאכים אי אפשר לעמוד בזה... אי אפשר לבדוק, זה בלתי אפשרי.

זה לגבי הכמון, אבל שאר התבלינים כמו **פלפל שחור** וכל אלה, רובם ככולם אם יש חיטה או שעורה (וגם באורז) זה בולט. אם מצד הצבע, או מצד הצורה, או מצד הגודל. זה אפשרי, אבל גם זה צריך בדקיה, ואם לא בודקים יכולים להגיע לאיסור. וזה לא פלפולים, זה עובדות ממש, לכן צריך להזהר בזה, וקל וחומר בדברים מבושלים. מי יודע מה נכנס ומה יצא? ואפילו במקומות טובים כמה פעמים תופסים על טעויות, וכמה תופסים שמחליפים, והמשגיח עצמו מתבלבל, והדברים מצויים. כל מי שיכול להיות בביתו ולהשגיח ולעמוד - עדיף. זה סך הכל שבוע ימים.

רבנו האר"ז ז"ל אומר שמי שזנה מחמץ בפסח, מובטח לו שכל השנה לא יחטא. ככה כתוב. אבל זה לא מדויק. אי אפשר לומר שלא יחטא, שהרי הבחירה בידי האדם, אם ירצה לחטוא, מי ימנע ממנו? הקב"ה פתח את הפתח. ראיתי בספר משנת חסידים של רבנו עמנואל ריקי ע"ה, הוא דיין מאד מאד¹⁶, אז הוא כותב בלשון אחרת. אומר: מי שזנה בחמץ כל שהוא, ומחמיר בחומרות ההחמירו הפוסקים מובטח לו שלא יבוא חטא לידו כל השנה. זה לשון יותר ברורה, שלא יבוא חטא לידו, אבל אם הוא רוצה לבוא לחטא - ירחם ה'. אבל חטא לא יבוא לידו.

אבל גם אמר מלה "שמחמיר בחומרות ההחמירו הפוסקים". יש כמה חומרות שאנשים ממציאים. נותנים הכשרים, אני דן אותם לכף זכות, כנראה צריכים הרבה כסף, אז צריכים להרחיב את הכשרות... גם על משחת נעלים וגם אבקת כביסה, זה כבר גורם שאנשים יזלזלו. סיפר לי חכם אברהם כהן (ה' יתן לו אריכות ימים) שהוא מתלמידי פורת יוסף הותיקים, והוא סיפר שהוא היה עומד לפני ראש הישיבה **רבי עזרא עטיה ע"ה**, ובאה זקנה אחת (שהייתה שכנה שלהם) ואמרה לו: חכם זה מה נעשה בו? מה זה "זה"? הביאה **משחת שיניים**, חציה כבר נאכל, ונשאר חצי. "אשר יאכל חצי בשרו" (במדבר י"ב י"ב). אומרת לו מה נעשה בו? האם לזרוק או אפשר לשמור? אמר לה: מה יש בזה? את יכולה להשתמש. אמרה לו: לא, זה לפסח לא טוב. אמר לה: אין בזה כלום, זה פסול מאכילת כלב, את יכולה להשתמש. אפילו ששמים בפה

15. אח"כ הביאו סוג שבולת שועל שהוא בצורה אחרת מהשיבולת שועל הרגילה, אני לא יודע מאיפה הביאו אותה וגידול אותה. אבל זו לא השיבולת שועל, השיבולת שועל הרגילה דומה לכמון, והיא בגודל של הכמון, צריך מומחיות.

16. הוא היה לפני רבנו הרש"ש ע"ה, הוא מחמיק איטליה, והוא מביא את דברי רבנו האר"ז, כולו ע"פ האר"ז. הרש"ש הרחיב את הדברים ופירט, אבל הוא השאיר ולא שינה. הבבא סאלי ע"ה ואבותיו היו מתפללים ע"פ משנת חסידים. וגם רבי משה חדאד (בורתא) היה מתפלל ע"פ משנת חסידים.

יש לזה קצת ריח, אבל באמת הכלב יאכל את זה! שום אחד לא! עושים לו קצת ריח, כדי שיהיה לאדם נעים ולא יגעל מזה. **ובמשחת שיניים המחמיר תבוא עליו ברכה** [ועיין בס' ה' נסיח"ב חלק השו"ת סימן ה']. אבל להחמיר גם בתרופות ובדברים שלא ראויים לשום מאכל, לא לכלב ולא לחמור... ואומרים להם לזרוק. כנראה רבי עמנואל חי ריקי כבר ראה בזמנו את זה ואמר "להחמיר בחומרות שהחמירו הפוסקים", זאת אומרת פוסקי הלכה שמבררים ומלבנים את ההלכה, ואומרים מה להחמיר.

ולואי שנחמיר באמת בחומרות הנכונות. צריך זהירות גדולה בדברים האלה. ועכ"פ אדם יזהר ויתפלל לה', גם תפלה צריך שלא יבוא לידו מכשול. ומה שמוכרחים לקנות, למשל הפפריקה אדם לא יכול לטחון בביתו. כל שאר התבלינים יש מכונה קטנה שעולה מעט כסף, ואפשר לברור ולטחון, אבל בשביל פפריקה צריך מכונה גדולה, אי אפשר לבד. כשהיינו גרים כאן, היה חכם מחמיר ג'רבא, יהודי בר אוריין שחיבר כמה ספרים - **רבי רחמים בוכריץ**, היינו קונים ממנו. (נדמה לי שבנו מוכר היום). כדאי לקחת מאדם ירא שמים שהוא בודק, וגם הוא לא יכול לעשות כמויות, כמויות שבכל אופן סביר שאדם יכול לשלוט בהם. והאמת שגם בפלפל יותר קל, כי זה פלפלים שלמים יותר קל לשלוט ולהכיר, אבל צריך שיהיה ירא שמים. היתה לנו ג'כ אשה אחת שתהיה בריאה (כבר זקנה מופלגת) באשדוד, שהיא היתה בעצמה הולכת למקום ובודקת וטוחנת ומביאה לכמה משפחות שמכירים אותה. בסדר. דבר שאדם עושה בשימת לב, זה טוב.

הרי נאמר במצרים "הירא את דבר ה' מעבדי פרעה הניס את עבדיו ואת מקנהו אל הבתים. **ואשר לא שם לבו**" (שמות ט' כ"א). מה זה "לא שם לבו"? היה לו לומר לכאורה "ואשר לא ירא את ה'?" אלא **לא צריך להיות "לא ירא ה'" בשביל להכשל, רק לא שם לבו. אם לא שמים לב זה כבר מכשול.** "ושמתם את דברי אלה על לבבכם" (דברים י"א, ח). השימת לב היא שמביאה יראת שמים. אדם אומר אני ירא שמים - זה בתאוריות. צריך לשים לבו ולהיות נכון לעמוד ולהשתדל בכל הדברים של מצוה.

למשל **מצות** זה יותר חמור מכולם. הרי המצות עשויות מאותו חומר שנעשה בו הלחם, רק תלוי בזריזות ובזמן ובהקפדות שצריך להחמיר. שם באמת צריך להחמיר ולהקפיד. אז אם אדם קונה, חושבים שאם אין זה עבודת יד, כבר "אין אומר ואין דברים" (תהלים י"ט, ד). בעבודת יד יכולים להיות מכשולות יותר מאשר מכונה! גם במכונה יש לנו בירושלים שני מפעלים הכי גדולים של המצות, שמספקים לרוב ארץ ישראל וגם לחוץ לארץ. ברוך ה' הוספנו כל פעם הידורים ודקדוקים, אבל במצות יד יכולים להיות מכשולים. "עיני ראו ולא זר" (איוב י"ט, כ"ז). כשהייתי עוד גר כאן, בקשו ממני לבוא - הייתי אז אברך - להשתתף באיזו חבורה, רח"ל, ממש ברחתי כל עוד נפשי בי. ולא שהם לא יראי שמים, אלא לא יודעים. לא יודעים על מה לשים לב, לא רק לשים לב, אלא גם לדעת ולהבין על מה לשים לב. אז בכל הדברים האלה צריך אדם להיות זהיר בהם. ובשביל זה התנא אמר לנו "אינו נאכל", "אינו נאכל", ארבע פעמים.

וכן בענין של ההכשרה. יש דברים שכולנו מכשירים, כמו **שלחן מטבח**. אולי בשלחן של הסלון אף פעם לא אוכלים עליו, אלא שמים מפות. אבל בשלחן של המטבח אוכלים על הפורמיקה, וכן **שיש גדול**, צרך להכשיר אותם. יש כאלה מכשירים שעושים נייר כסף וכו'. **ואני חושב שהניר כסף הרגיל אינו יכול להציל אותו, צריך להכשיר אותו בהגעלה ע"י כלי ראשון**. ואני מסביר שתי נקודות. אחרי הניקוי, **צריך להעביר עם מגב גומי להוציא את המים**, כי אם יש מים קרים שנשארו שם "תתאה גבר", ואם "תתאה גבר" הם לא עושים פעולה. צריך לנקות, **אפילו לא יבש לגמרי, אבל לפחות עם מגב של גומי מנקים אותו**. ודבר שני, ראיתי הרבה שהיו לוקחים את המים הרוחניים מכלי ראשון - "וזרקתי עליכם מים טהורים" (יחזקאל ל"ז, כ"ה) - זורקים וזה מתפשט בכל השיש. הוא זורק כאן, וזה הולך שתיים שלוש מטר, אבל אחרי שהוא זרק אותו כאן, הם נהפכו לכלי שני, וכלי שני לא מבליע ולא מפליט. לא כך צריך לעשות, אלא **צריך לשפוך את המים מכלי ראשון על [כל] השיש ועל הכיור**. העצה היא להרתיח מתוך מחם של שבת, יש לו ברז, ואחרי שרתח לפתוח את הברז וללכת ולבוא, ואז המים נשפכים מכלי ראשון על כל הדברים שרוצים, גם על **הפלאטה** שהכינו אותה, גם על הראשים הבורעים של הכיריים, וגם על מה שהסיר עומד (מצבות), אלה צריך להכשיר בהגעלה לפחות. ויש בכיריים מקום שהאוכל נשפך שם, ואי אפשר להוציא אותו, אז עושים עירוי מכלי ראשון אחרי נקיין גדול ורציני. **יש כאלה שיש להם כיריים מיוחדים לפסח, תבוא עליהם ברכה. זה גם טוב. אבל מי שרוצה להכשיר יש אפשרות.**

ומי שמכשיר **תנור** (כבר בחזון עובדיה לפני שבעים שנה כתב את כל הדרכים לנקות אותו), צריך לזכור שהתבנית שאפו בהם לחם או עוגיות או קיגל וכל מיני דברים, אין לה הכשר. מפני שהיא צריכה ליבון חמור עד שיהיו ניצוצות ניתזים ממנה. ונדמה לי שהיום המתכות לא מגיעים לניצוצות מחום, המבנה של המתכת נימינו בנוי אחרת, הנוסחא שלו היא שונה, אם תביא אותה לחום של ניצוצות ניתזים, היא כבר לא שווה, היא כבר מתקלקלת. אז ממילא אף אחד

לא יכשיר. הכי טוב לשים בצד תבנית מיוחדת לפסח. היום יש גם תבניות חד פעמיות, היום הכל עולה פרוטות. ואפשר להשתמש ולזרוק, זה הולך בקלות, אין לו שום הפסד. אפשר בקלות להתגבר. אבל בדברים אחרים, מה שהכרחי לעשות - יעשה, אבל מה שלא הכרחי - לא יעשה. רובא דעלמא מחזיקים כמעט את כל הכלים של פסח מיוחדים לפסח. מפסח הזה שבא עלינו לשלום עד פסח אחר שיבוא עלינו לשלום...

כדאי גם כן לשים על לב **אחרי פסח** כשהולכים לקנות מחנות, **לשאול את המוכר: האם יש לך תעודה שמכרת חמץ או לא?** ומה זה נותן? כשהוא רואה שאנשים מתעניינים, הסוחר הזה מבין: זאת אומרת שאם לא מכרתי, אנשים לא יקנו ממני, אז הוא ישתדל למכור את החמץ. ואז חוסכים שלא יאסר חמץ שעבר עליו הפסח, כי הוא היה שייך לגוי. שנה אחת (עוד לפני אולי עשרים וחמש שנים) התקשרו אלי ביום ראשון של חול המועד פסח מיד אליהו של תל אביב (על יד ישיבת תורה והוראה), היה מיני מרקט באזור, ואמרו שהיהודי הזה שכח למכור החמץ, ויש לו הרבה חמץ, זה מיני מרקט די גדול, מה לעשות? שאלתי אותם אם הוא ביטל את החמץ, ואמרו לי שהוא ביטל את החמץ. אמרתי להם: עכשיו בחול המועד אין נפקא מינה, אני אעייין בזה. אותו חול המועד עיינתי בשאלה הזאת, יש בזה צדדים. במוצאי שביעי של פסח שאלתי את **מרן הרב עובדיה יוסף ע"ה**, והתחלתי להגיד לו שאמרו לי ככה וככה, ואני מעיין ע"פ זה וע"פ זה. אמר לי: תשאל אותם אם הוא ביטל את החמץ. אמרתי לו: כבר שאלתי אם הוא ביטל ואמרו לי שביטל. חזר ואמר לי: תשאל אותם אם הוא ביטל את החמץ. חשבתי שהוא לא שמע אותי, הרמתי את קולי יותר ואמרתי לו: כן, שאלתי אותם ואמרו לי. אבל הרב עוד פעם שאל. אמרתי לו: טוב, אני אבדוק. עצרתי כאן, ושאלתי אותם בטלפון. ואמרו לי: הוא לא ביטל!

אמרתי להם: אבל אמרתם לי שהוא ביטל? אמרו לי: לא, טעינו, הוא באמת לא ביטל, הוא לא יודע לבטל, הוא אדם שלא מבין את העניינים של פסח. רק היינו עומדים עליו למכור, הפעם לא עמדנו, חשבנו שהוא ימכור והוא לא מכר. ואז חזרתי לרב ואמרתי לו שלא ביטלו. ממש היה כמו רוח הקודש בפיו כשאמר לי לשאול אותם. אמר לי הרב: אם ככה לא נוכל לסמוך. **זאת אומרת הוא לא רצה לסמוך על מה שיש אומרים שמי שלא מכר אפשר לסמוך על מה שמזכים לו במכירה**. יש תשובות של **רבי יצחק אלחנן ספקטור** ואחרים, אבל הרב אומר, **אם הוא ביטל שאז אין איסור תורה אפשר לסמוך, אבל אם לא ביטל, ודאי לא לסמוך על זה**. אמרתי לו שמדובר ברבע מיליון שקל של סחורה, וזה הרבה כסף. **אמר לי: אפילו יהיה ארבע מיליון לא להתיר. והיה קידוש ה' שהוא שמע להם**, (כי הוא חושש שלא יקנו ממנו), ולמחרת הפסח או יומיים הוציאו את כל החמץ - עזרו לו כמה אברכים - ועשו מדורה גדולה ברחובה של עיר. וכל אחד שעובר, שואל אותם: מה קרה? ואומרים לו: זה גלגל פסח. היה קידוש ה' גדול, וגם לימוד לאותם אנשים בעלי מסחר וחנויות שילכו למכור את החמץ. על כן אמרתי, תמיד כשבאים לקנות אחר הפסח, טוב לשאול אם מכרו את החמץ. כמו אדם שהולך לאכול באיזה מקום, שישאל איפה המשגיח? אני רוצה לשאול אותו. כשבעלי העסק (ואפילו בעלי האולם) רואים ששואלים אותם איפה המשגיח, אז גם הם שומעים למשגיח, ורוצים שיהיה משגיח, כי שואלים אותם ודורשים בדבר הזה. חשוב מאד כל הדברים האלה. לשים לב ולזכות את הרבים. אפילו מי שנזהר בעצמו, טוב שיעשה כל מה שאפשר כדי לזכות את הרבים, בעזרת ה'.

בעניין הסדר, צריך לדעת דבר אחד חשוב. **רבנו האר"י הזהיר מאד שלא יהיה כעס בלילה הזה**. "לא יראה ולא ימצא" כל כעס בלילה. הוא אומר שאין עוד לילה כזה, שכל האורות וכל השפע - הגדלות וקטנות - באים בבת אחת כמו הלילה הזה. אין עוד לילה כזה. אבל מה יצר הרע עושה? מנסה להכשיל את האדם, מכניס כעס. ומהכעס יוצאות הערות שלא במקום ולפעמים האדם בא מבית הכנסת שש ושמח לקבל פני הסדר, והוא נכנס לבית ורואה שעוד לא הכינו השלחן, ולא שמו את הכלים, וזורק איזו הערה במרידות, והאשה נפגעת כי היא עבדה בלי סוף. והיא שומעת ומקבלת ואומרת: לא די לי שאני כל הזמן עובדת, אתה מוסיף לי? ואז מתחילים מלה מכאן ומלה מכאן. עד שרח"ל יש הפסד עצום מהשפע הגדול שיכולים לקבל. אדם צריך בשעה שיוצא מבית הכנסת לומר: אני לא כועס, יהיה מה שיהיה! גם אם ימצא הבית הפוך, אפילו ימצא את השלחן הפוך ורגליו למעלה... יקרא להם ויגיד להם: בואו נרקוד ונסדר, אתה תתפוס כאן ואני כאן. אין דבר, הכל קורה, ויהפוך את זה לשמחה. **לא יכעס ולא יתן לכעס להשתלט עליו רח"ל. זה מפסדי הרבה, וזה גורם להרבה צרות הרבה רעות**. בפרט בלילה הקדוש הזה צריך לשים לב על זה מאד.

וגם כן האדם ישים אל לבו לפני שהוא מתחיל את הקידוש להזכיר לכל בני ביתו שהלכה היא שצריך שכל ארבע כוסות וכל הכזיתות יאכל אותם בהסיבה על צד שמאל. ודעת מרן (סי' תע"ב ס"ז) שאם לא היסב לא יצא. הסיבה זה מעכב. אז אם אחרי שקידש, הוא כבר לא יכול לומר את זה, כי זה הפסד. אז לפני הקידוש יאמר להם: **אחי ורעי, הקידוש הזה של הלילה הקדוש הזה שונה משאר הלילות של שבתות ומועדים. בכל הקידושים בעל הבית מחזיק את הכוס, מברך ושונה ונותן לאחרים מפני חיוב מצוה, אבל בלילה הזה כל אחד כוסו בידו,**

ביתנו לתורה
 ברבנות מוסמכת
 לסקודת תלמידי האורח
 ירחיק עיניך
 בית הדין
 מוקד 134 מרח 12355 1667
 קוד מוסדה 3000
 או בטלפון:
 055-676-3536

סניף הדר
תמכין דאורייתא
 בית דין מוסמך - בית הדין
 מוסמך לתורה

ברבנות מוסמכת
 כל התורה 726 ש"ח ומעלה
 יתברך שם מרן ראש הישיבה שליט"א בעת רבון

שנה הוא זוכה באמה אחת - "האמה מזה והאמה מזה" (שמות כ"ו, י"ג). ואם הוא יכול לתת יותר ולהוסיף - כל המוסיף מוסיפין לו, וכל המרבה לבנות בנין של תורה ושל קדושה הרי זה משובה. ברוך ה' יושב כאן גדול הדור, ואומר **שיעורים מצויינים כאלה שאי אפשר למצוא בשום מקום**. והוא גם לומד כאן תורה ומלמד תורה, וגם יש כאן תלמידי חכמים. כמה פעמים הזדמנתי לכאן בימות החול, וברוך ה' כולם אוהבים כולם יראי שמים, **מי שיכול לתרום - תבוא עליכם ברכה**. ולא רק אלה שנמצאים כאן, אלא גם אלה ששומעים בכל מקום ובכל אתר ואתר, **זו מצוה גדולה "לרומם את בית אלוהינו"** (עזרא ט' ט'), ממש ככה.

כתוב בגמרא בשבת (דף י"א ע"א) שעיר שהבתים בה גבוהים יותר מבית הכנסת, סופה להיחרב¹⁸. והנה כאן ברוך ה' בית הכנסת יותר גבוהה מכל הבתים, אפילו אלה שיש להם שמונים קומות, זה בית על בית, ואם תמדוד אותם תראה שכל בית הוא שלוש מטר או שלוש וחצי ופחות. וכאן ברוך ה' זה ממש "לרומם את בית אלוהינו". **ומי שיתרום זה חשוב מאד. זה דבר גדול וחשוב ברוך ה' ודאי שיקבל בכפלי כפלים**. אדם שנותן צדקה לשם שמים - זה מביא לו הרבה דברים. "זורע צדקות מצמיח ישועות בורא רפואות". **אם צריך רפואה - הקב"ה בורא רפואה**. אומרים לו: אין רפואה לדבר הזה. נכון, אבל **על ידי הצדקה הקב"ה בורא רפואות**. "מצמיח ישועות" - מצמיח מן האדמה, מתחת לאדמה. ישתבח שמו. לתת מאתים ש"ח בחודש" לא בשמים היא" (דברים ל"ב), כולם יכולים.

וזה טוב שעושים ככה שתהיה אפשרות בע"ה לשתף הרבה אנשים. **הרב כהנמן ע"ה** היה הולך להתרים כסף לשיבה שלו, ודבריו היו נשמעים. הוא הקים עולה של תורה אחרי השואה. והיה אומר שהוא יכול לפעמים מיום או יומיים לעשות את התקציב של השיבה לכל השנה. אבל היה מעדיף כל פעם להביא קצת. כדי לזכות הרבה, שעוד אנשים ישתתפו ויתקרו בו לתורה. כי כשאדם תורם לתורה, נכנסת בו אהבת התורה. **הרב דסלר ע"ה** יש לו שיחה שהוא אומר שהנותן הוא אוהב יותר מאשר המקבל שקיבל, לכאורה המקבל הרוויח, אבל הוא אוהב יותר את המקבל, מאשר המקבל את הנותן. לכאורה המקבל הרוויח? אבל זה לא ככה. בשביל זה האיש נותן מתנה לאשה, או ההורים נותנים לבנים, ובסוף ההורים אוהבים את הבנים יותר משהבנים אוהבים את ההורים. אז **אם נותנים לשיבה, נותנים לבית הכנסת, נכנסת בהם אהבת תורה ואהבת הקדושה**. וגם **זוכים לחנך בניהם, לאט לאט זה נכנס ואפילו אם הוא בהתחלה תורם לא כל כך לשם שמים, מתוך שלא לשמה בא לשמה בע"ה**. יהי רצון שנראה את הבנין בכל הדרו בקלות ובנחת, וה' יאריך ימיו ושניו של מרן ראש הישיבה שליט"א שירביץ בו תורה עד שיבוא משיח צדקנו אמן.

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, משה אהרן יוסף ודוד ושלמה, ואליהו הנביא ואלישע הנביא, וכל הקהילות הקדושות והתמימות והישרות, ובכללם הוא יברך וישמור ויגדל ויחזק ויפרא את כל הקהל הקדוש הזה, "את אשר ישנו פה", ואת אלה ששומעים בקול ברמה או בכל אתר ואתר, מלכא דעלמא יברך יתכון, ויזכה יתכון, וישמע בקל צלותיכון, תתפרקון ותשתבזון מכל צרה ועקתא, ויהא מימרא דה' בסעדכם, ויגן בעדכם, ויפרוש סוכת שלומו עליכם, ויטע ביניכם ובינינו אהבה ואחוה ושלוש ורעות, ויסלק שנאת חינוס מביניכם, וירבה אהבת חנם בינינו וביניכם ובין כל ישראל. ותזכו לגדל בניכם ובנותיכם לתורה ולמצוות ולחופה ולמעשים טובים ברוב נחת ובקלות, וה' ירפא רפואה שלימה לכל תחלואיכם, ויתמיד בריאותכם. ה' אלוהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים, ויברך אתכם כאשר דבר לכם. ובא לציון גואל במהרה בימינו בחודש הזה, ונאמר אמן.

¹⁸ ואני דנתי על כמה עניינים. אמרת **איך בימינו שיש בתים** (כמו באמריקה) **שהסוד שלהם בארץ וראשם מגיע ל"ענני שמיא"** (דניאל ז', י"ג). וגם **כאן בארץ ובכל עיר בעולם יש מקומות כאלה, כמו על יד הבורסא ברמת גן, אדם צריך לישב על גבו כדי לראות את גג הבנין ובקושי יראה...** אז איך יעשו את בית הכנסת?! יעשה אותה באורך ובגובה כזה?! "מי יעלה לנו השמימה" וישלים מניין?!... איך אפשר לעשות? יש כמה אפשרויות. **יש את המאירי** (בשבת שם) שאומר דוקא אם עשו לתפארת, אבל אם עושים להרבות בתים זה מותר. ואני **הוספתי איזו סברא** שאולי חזי לאצטרופי, אמרתי כאן זה לא בית גבוה, אלא זה בתים על בתים, לפעמים עושים בית על יד בית במרחב העיר. אבל יש מקומות שאין מרחב, ורוצים כולם להיות שם בגלל המסחר ובגלל כל מיני סיבות. אז במקום לעשות בית על יד בית וצריך בשביל זה כמה קילומטרים, עושים בית על בית. אבל ממילא המידה צריכה להיות לכאורה לפי גובה הבית עצמו. כמו בחנוכה, אם אדם גר למעלה מעשרים אמה, איך יעשה? אז אמרו הפוסקים שמודדים מהרצפה שלו עד התקרה. גם כאן אנחנו נמדוד כל בית, ואם מודדים ככה, אז ברוך ה' בתי כנסיות עושים אותם יותר גבוהים.

אחד האנשים ואחד הנשים, (גם הם חייבים, וגם את הילדים מחנכים ונותנים להם כוס). ועוד יאמר להם: **כשנגמור את הקידוש, מיד יושבים ומסיבים**. ויראה להם איך להסב, כדאי להראות לילדים, כי לא לכל אחד יש כסא עם שני משענות. יראה להם איך הם יכולים להסב על הכסא של חבירו, או לסובב את הכסא כדי שהמשענת תהיה בצד שמאל וישענו עליה. ילמד אותם איך לעשות. ויאמר להם: **מיד כשגומרים לא מדברים, אלא יושבים ומסיבים על צד שמאל, לא על הבטן ולא על הגב... ודאי שלא על צד ימין**, אלא "ימין על שמאל תרים", כדי להכניע סטרא דשמאלא - להוריד אותה. צריך "ימין ה' רוממה ימין ה' עושה חיל" (תהלים ק"ח, ט"ז). ואז לשתות. **ולהזכיר להם שכדאי לא להפסיק בשתייה. לא צריכים לשתות פעם אחת ולשפוף עליו... אלא ישתה בנחת מעט מעט, אבל בלי להפסיק וק"ו שלא לדבר**.

וכן לפני הסעודה, בנטילה השניה שהיא הנטילה שמברכים עליה לפני המוציא, גם כן יזכיר להם לפני כן (שלא יצטרך לדבר) שאוכלים מצה. מי שמחמיר לוקח מוציא ומצה שני כזיתות, ולפחות אדם לא יפחת מכזית, ויגיד להם **שמיד בגמר הברכה כל אחד מקבל את השיעור שרוצה לאכול, יסבו על צד שמאל ויאכלו ולא ידברו**, ודאי שגם לא יפסיקו.

והדיבור באכילה כשאנחנו מסבים על צד שמאל יש בו סכנה. מרן החיד"א (ברכ"י סי' ק"ע) היה אומר: תמיד התפלאתי, הרי חז"ל אמרו (תענית דף ה' ע"ב) "אין משיחין בשעת הסעודה", יש בזה סכנה שמא יקדים ושט לקנה. יש לנו קנה ויש לנו ושט, הקנה הוא רק לאויר, אין בו שום דבר. והאוכל והשתייה הכל בוושט. ואם ח"ו נכנס איזה דבר בקנה, זו סכנת נפשות ממש, אז אומרים לא לדבר, כי כשאדם מדבר, הקנה נפתח בשביל להוציא את האויר, (הקול יוצא ע"י האויר שיוצא מהקנה, ועובר דרך מיתרי הקול, ואח"כ נחתכים האותיות בשניים ובשפתים בחיך ובגרון, וכך יש דיבור), ונפתח הקנה ויכול האוכל להיכנס. אז היה תמה מרן החיד"א **איך בימינו אפילו תלמידי חכמים אוכלים ומדברים, אומר למה זלזלו בהלכה הזאת?** עד שמצא בדרישה (שם) שאמר **שהדין הזה היה דוקא בדרך שהיו אוכלים בימיהם, שכל אכילתם היתה בשכיבה על צד שמאל¹⁷**. וכשאדם שוכב, אם הקנה נפתח, האוכל בטעות יכול לעבור שם, אבל כיום שכולנו אוכלים בישיבה ישירה אין סכנה ברוך ה'. אומר הרב חיד"א: **מזה נלמד לליל הפסח שכולנו מסובים על צד שמאל, אם אדם ידבר בשעה שהוא מיסב, זו סכנה, וחמירה סכנתא מאיסורא**. גם את כל זה צריך להסביר ולהבין, והכל בנחת.

ואת ההגדה צריך לומר מלה במלה. **ובעיקר לשתף את הילדים**. הרי למה נקרא שמה הגדה? מלשון "הגדת לבנך" (שמות י"ג ח) - להגיד לבנים. אז כדאי שהם בעצמם יקראו. ולחבר עליהם את הקריאה. אפילו אם אחד עדיין קטן והוא מתקשה, לשבח אותו כמה שאפשר בע"ה, וזה העיקר. אם הוא אומר איזה חידוש - לייקר אותו.

ברוך ה' אני רואה שבלי עין הרע בונים כאן. ואמרו לי שכל מי שתורם 200 ש"ח לחודש למשך

¹⁷ ואני ראיתי זה בעיני. פעם נסעתי עם הרב בוארון ועוד רבנים לאוזבקיסטאן (ערי בוכרה), בשביל לבדוק ענין הגיטין ולהציל כמה עגונות. (זה היה לפני הרבה שנים). וכשהיינו עוברים מכפר לכפר בכל אוזבקיסטאן ובכמה מקומות, היינו עומדים כדי לקנות מים, (היה חום גדול), ואז היינו רואים אנשים שוכבים בספסלים, ולכל אחד יש לידו אוכל. זה קפה וזה משהו אחר, ושאלנו למה הם שוכבים, הם חולים? אמרו לנו: לא, הם אוכלים שם כמו בימי חז"ל - בשכיבה ממש.

פתיל תכלת, מצוות ציצית בשלמות!
 ע"פ סניף ירושלים

הגה"צ רבי שריה דבליצקי זצ"ל
 גם אני הולך בט"ק במורקס.
 בברכה והצלחה ש. דבליצקי

עוד אין לך תכלת?
 הקצף לזד תימס וקבל ססטור!
 ק. הנהגה - ק. יודע עניינים

0799-1000-65
 |זכרתם.
 ימים - ימים - ימים

המועצה הדתית ועיריית ירושלים
מזמינים את הציבור להשתתף במועמד

הקבלת פני רבו

למועדו הרבני

מזן הראשון לציון הגאון הגדול

רבי **שלמה משה עמאר שליט"א**

רבה הראשי של ירושלים

המועמד יתקיים א"ה

ביום ראשון ג' דחזה"מ פסח

י"ה ניסן תשפ"ג (09.04.23)

בבית "אהבת שלום"

רח' מיצרי טיראן 3 גבעת המכתב, ירושלים

בין השעות: 15:00 - 20:00

עודת נשים
פזורה

ברוך הבאים

א' בתמונה?

תשובה ניתן לענות בקו
בית נאמן 079-9270505
שלוחה 22
 נא לשלוח התשובות
 עד יום ראשון בערב
 בין הפותרים כונה
 יוגרל פרס (חובה לצייין שם
 ותכתוב בצורה ברורה)

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א
 לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

עורך: הרב ג'ר
 שמואל עידאן שליט"א

גליון
305

לקרא את ההגדה בשמחה ובטוב לבב.

יש את הקטע של הוזהר שלפני ההגדה, זה עולם אחר לגמרי, אדם מרחף בשמים, "פסקודא בת דא לספר בשבחה דיציאת מצרים" וכל מי שמספר ביציאת מצרים הקדושה ברוך הוא אוהב אותו וטולח את כל המלאכים שלו ואומר להם "לכו לבית של פלוני, ותשמעו איך בלם שרים ומשפחים אותי על הנסים שעשיתי להם". ואתה משאיר את החלון פתוח ומאמין ומרגיש שהמלאכים נכנסו אליך הביתה. ואני בשנה הראשונה שהייתי בארץ ראיתי משהו דומה, אחרי תפלת ערבית של ליל פסח יצאתי מבית הכנסת של התוניסאים בפרדס כץ [בית רחמים] ברחוב האדמו"ר רבי ישראל אבוחצירא, והתחלתי ללכת לכוון הדיקה שלנו בקרית הרצוג, וכל הדרך אני שומע "הגדות" - הגדה בנסח פרסי, והגדה בנסח תימני, והגדה בנסח אשכנזי, וכל מיני הגדות. ואני מרגיש את הסימפוזיה של כל המנגינות האלה, הקדוש ברוך הוא ודאי נהנה מזה כבכול, איך כל הילדים שלו אחרי שלשת אלפים שלוש מאות שנה, עדיין מודים לו, הצלת אותנו ממצרים, ונתת לנו חפץ ודעת וכל טוב שקבעולם. רק שעדיין יש קצת עוורים שהם לא מרגישים. מה לעשות. אבל תמיד צריך להודות על כל הנסים והנפלאות. ולקרא את ההגדה בשמחה ובטוב לבב. (גליון 205 אות י"ט והערה 33, גליון 7 אות מ"א - השיעור עמוד קל"א, וגליון 59 אות כ"ז והערה 23).

"ואהבה וברכה והרבה"

מרן ושלחו עירוב נדד הרבה. נולד בספרד ארבע שנים לפני הגרוש [גרוש ספרד] בשנת רמ"ח. נמת' סימו: "ואהבה וברכה והרבה" (דברים ז', יג') - וברכה גימטריא רמ"ח. בגיל ארבע הלך

ידע ידע

א. בסוף ההגדה אומרים פייט "חד גדיא", ואף אחד לא יודע מי חבר את זה, ובראשונים האשכנזים וגם הספרדים לא נמצא הפייט הזה, אבל זה נהוג בישראל לפחות חמש מאות שנה יותר. ויש בו פרשים בלי סוף, לא יאמן. ולקאורה עשו את הפייט הזה בשביל הילדים שלא ישנו, כדי שהם יזכרו כדייק את הסדר של הדברים, וכמו שפרים "אחד מי יודע ושנים מי יודע" וכו', שהילד צריך לזכור "שלושה עשר מדאי, שנים עשר שבטאי" וכו' עד שיחזור למספר הראשון. אז אותו דבר עושים בפייט הזה "חד גדיא". ויש לזה פרוש נפלא של החתם סופר (בספר תורת משה, אחרי פרשת צו ושבת גדול), שאומר ש"חד גדיא" זה עם ישראל, "שה פזרה ישראל אריות הדיחו" (ירמיה פרק נ' ססוק יז), וכל הזמן בא הקתול ואוכל אותו, ובא הפלך ונתן מכה לקתול, ובא החיטרא [מקל] ונתן לו מכה וכו', ואתרי שבכלם הולכים נשאר הקדוש ברוך הוא בלבד עם "חד גדיא חד גדיא", כלומר עם ישראל ישאר וכל אמות העולם שעשו לו צרות ימחו העולם, לא נשאר מהם כלום, כי ה' לא ישאיר להם טרש וענף, וזהו הפייט "חד גדיא". (גליון 59 אות כ"ט).

ב. יש פוסקים שתבטו שהמלים האלה "קדש" ו"רחץ" וכו' יש בהם סודות, ומרן החיד"א בספריו כתב עליהם ששה פרושים, ורבי צמח כהן (רבו של רבי שאול הכהן) כתב עליהם חמשים וחמשה פרושים (מגיל בר מצוה עד גיל ששים ושמנה). והחיד"א יש לו כמה ספרי פרושים על ההגדה כמו "דרוך גמיו" "שמחת הרגל" ועוד, ואין סוף לפרושים ולרמזים. (גליון 57 אות כ"ז).

ג. בקצרת ליל הסדר יש מרוז ויש חתרת, ושניהם זה חסא. אך ההבדל הוא כפי: מרוז שנמצא באמצע זה חסא שלמה, עוספים את המרוז בגליון, כי אולי יש בו תולעים או משהו כזה, הרי אי אפשר לבדק חסא שלמה אם אין מסתתרים שם תולעים, אז עוספים אותו בגליון, וכאשר אומרים: "מרוז זה שאנחנו אוכלים" וכו', מרימים אותו ולא אוכלים ממנו. ואלו העלים של החצרת שגם הם חסא, הם מספרים, רחוצים שטופים ונקיים כמה שיכולים (ובעבר לא היה לנו של גוש קטיף, אבל היום עוד יותר טוב), ומזה אנחנו אוכלים, אבל שניהם חסא, רק שאו חסא שלמה וזו חסא מפרקת. (גליון 8 אות ט"ו - השיעור עמוד קמ"ה).

למען הספר

בגרוש עד שמצא מקום בטורקיה - אדרינופול (יש מקום כזה...), ואחר כך גלו לו מהשמים שהוא צריך לעלות לארץ, והוא עלה. בגיל עשרים התחיל לחבר בח"ל את חבורו "בית יוסף", וכול להיות שבתחלה חבר על הרמב"ם "ספר משנה", אבל הוא לא גמר [אז את] ספר משנה, אמר (בהקדמתו לבית יוסף), חשבתי לעשות את חבורי על הרמב"ם שהוא מפרסם בכל העולם, אבל הרמב"ם כותב דעה אחת, הוא לא מביא הרבה דעות, ואני חייב ספר שיכלל את כל הדעות הידועות, ואני אוסיף עליהם ש"ת תרומת הדיו ותשובה אשכנזית וכדומה, אז הוא עזב אותו והתחיל לכתב על הטור [שהוא אכן מביא את הדעות השונות]. בחבור הזה עסק עשרים שנה. עוד שתיים עשרה שנה מהדורא בתרא. הוא נולד ברמ"ח, והתחיל בגיל עשרים בשנת רס"ח, תוספי על זה עשרים ועוד שתיים עשרה שנה אחר מרגיע לשנת ש', אחר כך פנה להתעסק בפרס משנה, [שלחן ערוך] כללי הגמרא, תשובות בית יוסף (ס"ב-ס"ה) יש ופוחים עם הפס"ט על אשה שבפלה נעלמו עקבותיו במים שאין להם סוף, וכו' על זו הדרך. והיה פאשר גמר את החלק האחרון של פרס משנה ושלח אותו להדפסה בגוניה, אמרו לו מהשמים "הגיע הזמן" חפניו לה עד שתגמר, עכשו הגיע הזמן. למעלה אמר מה עם פרס משנה האחרון? אמרו לו: אל תדאג, עוד כמה מאות שנים ידפיסו לה מהדורת פרנקל [מהדורת הרמב"ם שהוציא לאור הרב שפתי פרנקל זצ"ל] עם הגהות... כל הספרות, כל הפרושים, כל הגדוהסאות וכל הגססאות נמצא שם. תקבל אותו למעלה, אל תדאג... וכן היה, נסטר מרן ב"ג בניסן בשנת ט"ה בן שמונים ושבוע. (גליון 303 אות ג').

חידה

איסור + איסור = היתר

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי.
 תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21
 (חובה לצייין שם ותכתוב בצורה ברורה).
 נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב
 שאלות הכוללים מהאילן הקודם יפורסמו בעלון באילון הבא
 על חובה לעקוב אחרי הודעות הדואר. פרס שיחזור לא ישלח טוב.

הלכה נאמנה

א. מי שנהג להחמיר שלא אוכל ארוז, הוא לא יכול לבטל את הפנהגה. אלא אם כן הוא ספרדי (כמו המרוקאים), אבל בהתרת נדרים (ה' יח"ב ח"ב עמוד ל"ב, ראה שם בהו), אפא לא אכל ארוז, אבל לנו הוא נתן ארוז אחרי שהיו בודקים אותו מאה פעמים ואח... (גליון 305 אות ו').
 ב. [אחרי הקדוש בליל פסח] רחוצים ידיהם בלי ברכה [וירחץ]. ואחר כך "פרס", וצריך לאכל פחות מפני. וכאז יש בו כמה פרושים ושיעורים [ידעות], והשער הקטן ביתר הוא 10